



TIMRÅ KOMMUN

ÖVERSIKTSPLAN 2035

En stark kommun i en växande region

Miljökonsekvensbeskrivning till utställningshandling
2018-03-06



Nya attraktiva boendemiljöer



Norrlands bästa företagsklimat



Utveckling vid kust och sjöar



**Bättre tågförbindelser -
nya möjligheter**

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

för utställningsshandling för ny översiktsplan för Timrå kommun

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	4
2.	Bakgrund, syfte och lagkrav	5
3.	Metod och process	6
	Avgränsning	
	Studerade alternativ	
	Samråd	
4.	Sammanfattning av översiktsplanens innehåll och huvudsakliga syfte och förhållande till andra planer och program	7
5.	Behovsbedömning	8
	Förklaring av begreppen	
	Förslag på generella avgränsningar i behovsbedömningen	
	Behov av miljöbedömningar	
	Utvecklingsområden för boende	
	Utvecklingsområden för näringsliv	
	Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)	
6.	Miljöbedömning med konsekvensbeskrivning	15
	Utvecklingsområden för boende	
	Utvecklingsområden för näringsliv	
	Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)	
	Nollalternativets konsekvenser för miljön	
	Preliminär bedömning av konsekvenser av ny och bibehållen järnväg genom Timrå kommun	
	Bedömning av konsekvenser för förslagen till åtgärder på det statliga och kommunala vägnätet	
7.	Planförslagets påverkan på nationella miljömål samt miljökvalitetsnormer	20
8.	Sociala och ekonomiska konsekvenser	21
	Planalternativet	
	Nollalternativet	
9.	Redovisning av uppgifter enligt kraven i miljöbalken	21
10.	Uppföljning	23

Författare: Håkan Eriksson, planarkitekt, Timrå kommun

Miljökonsekvensbeskrivning med bedömning av sociala och ekonomiska konsekvenser

1. Sammanfattning

Översiktsplanen beskriver hur Timrå kommun ska utvecklas med tidshorisonten fram till 2035. Planens fokus är en redovisning av nya utvecklingsområden för bostäder och näringslivsverksamheter, samt områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. En översiktsplan ska alltid miljöbedömas. Det betyder att det ska bedömas om åtgärderna i planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas och den ska redovisa vilka åtgärder som kan planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.

I den behovsbedömning som gjorts för de nya utvecklingsområden bedöms de allra flesta åtgärderna inte medföra någon betydande miljöpåverkan.

Ett annat viktigt område som belyses är preliminära konsekvenser av beslutad korridor för ny järnväg genom Timrå. Det är Trafikverket som har ansvaret för att beskriva konsekvenser när detaljerade järnvägsplaner ska tas fram. Kommunen menar att en ny järnväg kommer att medföra betydande miljöpåverkan. Kommunen har ställt sig bakom Trafikverkets beslut om val av järnvägskorridor, men eftersom korridoren i många delar av kommunen är väldigt bred (ca 700 meter) är det svårt att bedöma vilka konsekvenserna blir innan korridoren preciserats. Därför görs en preliminär konsekvensbeskrivning baserat på det underlag som Trafikverket redovisat i järnvägsutredningen samt genom det arbete som Trafikverket gjort i dialog med kommunen under 2016 och 2017 i syfte att precisera korridoren. Den nya järnvägen mellan Sundsvall och Härnösand kommer att byggas ut i etapper och det är först när Trafikverket ska ta fram järnvägsplaner för de olika etapperna som konsekvenserna bättre kan bedömas. När det blir aktuellt kommer kommunen verka för att konsekvenserna kan minimeras i så stor utsträckning som möjligt.

Miljökonsekvensbeskrivningen ska även innehålla en beskrivning om vilka miljöförhållanden som kan förväntas om planen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ.

Några av de nya bostadsområdena kan medföra negativa konsekvenser i form av att värdefulla odlingslandskap tas i anspråk och att påverkan på intilliggande kulturlandskap sker. Inom riksintresseområdet för kulturmiljö Vivstavarv föreslås nya bostäder. Några av områdena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen och näringslivsområdena ligger inom eller i närheten av riksintresseområden, men kommunen har här gjort bedömningen att riksintressena inte kommer att skadas påtagligt om åtgärderna genomförs.

De nya bostadsområdena bedöms stärka miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö*. Ett område bedöms dock påverka miljö kvalitetsmålet *Ett levande odlingslandskap* negativt.

För att förebygga risker för föroreningar av hav, sjöar och vattendrag i samband med strandnära bebyggelse redovisas tydliga riktlinjer i översiktsplanen för prövning av bebyggelse utanför områden med kommunalt vatten och avlopp. Det förebygger risken för negativ påverkan av miljö kvalitetsmålet *Ingen övergödning*.

Inga miljö kvalitetsnormer bedöms bli försämrade av den ändrade markanvändningen i översiktsplanen.

Kommunen bedömer att nya behovsbedömningar kan behöva göras om och när det blir aktuellt med fördjupade översiktsplaner eller detaljplaner. Då kan förutsättningar ha förändrats,

ny kunskap kan föreligga. Det kan innebära att det finns skäl att upprätta miljökonsekvensbeskrivningar i kommande planeringsskeden.

Bedömningen av eventuella miljökonsekvenser har bland annat gjorts med det underlag som länsstyrelsen redovisat om t.ex. skyddade områden, riksintressen och miljö kvalitetsnormer.

En uppföljning om åtgärderna i översiktsplanen medför betydande miljökonsekvenser ska presenteras. Kommunen föreslår att en sådan uppföljning ska göras i slutet av mandatperioden 2019 – 2022.

2. Bakgrund, syfte och lagkrav

Enligt MKB-förordningen ska genomförandet av en översiktsplan nästan undantagslöst antas medföra betydande miljöpåverkan på grund av sin geografiska utbredning. Kommuner ska därför alltid göra en miljöbedömning av översiktsplaner och en MKB ska alltid upprättas.

I miljöbalken 6 kap 11§ anges syftet med en miljöbedömning: *”Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.”*

I miljöbalkens 6 kap 12§ anges vad en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska innehålla.

1. Sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program.
2. En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs.
3. En beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt.
4. En beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap eller ett annat område av särskild betydelse för miljön.
5. En beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljö hänsyn beaktas i planen eller programmet.
6. En beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljö aspekter.
7. En beskrivning av de åtgärder som kan planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan.
8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes.
9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.
10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-9.

I miljöbalkens 6 kap 13§ anges de uppgifter som är rimliga att MKB:n ska innehålla med hänsyn till...

1. bedömningsmetoder och aktuell kunskap,
2. planens innehåll och dess detaljeringsgrad,

3. var i en beslutsprocess som planen befinner sig,
4. att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningar av andra planer eller tillståndsprövningar av verksamheter eller åtgärder,
5. allmänhetens intresse.

Med lagkraven som utgångspunkt så måste MKB:n anpassas till översiktsplanens detaljeringsgrad. I översiktsplanen bedöms översiktligt lämpligheten för ny markanvändning. I fortsatt arbete med detaljplanering får konsekvenserna tydliggöras ytterligare. Det kan innebära att delar av de områden som pekas ut som nya utvecklingsområden kan visa sig vara olämpliga för ny bebyggelse. I MKB:n kan inte heller konsekvenserna av lokalisering av nya verksamheter som kräver tillstånd enligt miljöbalken eller annan lagstiftning bedömas. Kommunen vet inte vilka verksamheter som blir aktuella.

3. Metod och process

Avgränsning

Konsekvensbeskrivning ska ha en geografisk, tidsmässig och tematisk avgränsning:

Geografisk avgränsning

Översiktsplanen är kommuntäckande vilket även gäller MKB:n. Planen påverkar inte riksintressen eller Natura 2000-områden i Sundsvalls eller Härnösands kommuner.

Tidsmässig avgränsning

Översiktsplanen har en tidshorisont mot 2035 och är anpassad för att målet om befolkningsutveckling till 2035 ska kunna nås. Genomförandetiden är således väldigt lång och takten på genomförandet är svår att förutse, liksom vilka förändringar i markanvändningen som kommer att ske tidigt eller sent under planperioden.

Tematisk avgränsning

Översiktsplanens fokus är förslagen på nya utvecklingsområden för boende, näringsliv och i områden för landsbygdsutveckling. MKB:n blir därför en bedömning om den föreslagna nya markanvändningen kan innebära betydande miljöpåverkan. Beskrivningar av konsekvenserna för vart och ett av utvecklingsområdena redovisas kortfattat i planförslaget kapitel 6 och 7, i anslutning till texten för respektive utvecklingsområde.

Studerade alternativ

Timrå kommuns översiktsplan omfattar ett nollalternativ och ett planalternativ.

Planalternativet

Gemensamt för planens inriktning är att förslagen ska skapa förutsättningar för att Timrå kommun ska vara en attraktiv kommun att bo i och att det finns goda möjligheter för näringslivstillväxt. Det slutliga alternativet för översiktsplanen som ska jämföras med nollalternativet får bestämmas i anslutning till att planen ställs ut. I planalternativet ingår inte fördjupad översiktsplan för Söråker-Torsboda logistikcenter och det tematiska tillägget för vindkraft. I planalternativet ingår en ny järnväg genom kommunen, men den exakta lokaliseringen är inte känd. Planen redovisar vald järnvägskorridor för ny järnväg. När utbyggnad av olika etapper blir aktuella, kommer det att föregås av att järnvägsplaner upprättas. I en järnvägsplan ska en MKB ingå.

Nollalternativet

Nollalternativet speglar en trolig utveckling om någon ny översiktsplan inte görs eller om översiktsplanen inte antas. Alternativet finns med för att man skall kunna jämföra miljökonsekvenser om utbyggnadsplanerna inte kommer att bli verklighet. Nollalternativet i denna konsekvensbeskrivning utgörs av scenariot där ÖP 2035 inte har antagits och då mark-

användningen och riktlinjerna i ÖP 1990 fortsätter att gälla tillsammans med antagna fördjupade översiktsplaner. I nollalternativet kan man anta att kommunen intar en passiv roll, vilket egentligen inte är möjligt i verkligheten, men det ger en bild av hur utvecklingen blir inom kommunen om översiktsplanen inte antas. I nollalternativet ingår också att någon ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand inte kommer att vara byggd före utgången av år 2035. Inte heller övriga förslag till statliga infrastrukturåtgärder som kommunen föreslår är utbyggda.

Om inte planen träder i kraft antas att nuvarande markanvändning kommer att fortsätta. Någon större folkökning är inte att vänta då kommunen inte kan erbjuda attraktiva bostadslägen omgående utan att processen förhindras av omfattande utredningar. Kommunen är inte heller lockande för nyföretagare eller intressenter som vill etablera nya verksamheter då kommunens möjlighet att erbjuda attraktiva boendemiljöer eller mark för näringslivsverksamhet blir begränsade.

För den fördjupade översiktsplanen för Söråker-Torsboda logistikcenter kan utvecklingen fortsätta enligt planens intentioner. Dock bedöms det inte sannolikt att någon hamnutbyggnad kommer att ske under planperioden. Ett framtida hamnområde redovisades i planen som ett utredningsområde.

Beträffande vindkraftsutbyggnad enligt det tematiska tillägget är det med dagens låga energipriser svårt att bedöma om någon utbyggnad kommer att ske.

Samråd

Samråd ska alltid ske med berörda länsstyrelser och kommuner om behovsbedömningen och avgränsning och detaljeringsnivån av MKB:n.

Under samrådet ges myndigheter, företag, föreningar och privatpersoner möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget och dess konsekvenser. Sådana synpunkter välkomnas och ger förutsättningar för att ytterligare belysa konsekvenser som inte uppmärksammats i denna samrådsversion, men de kan leda till ändringar i planen. Konsekvensbeskrivningen ska även redovisa samband mellan miljökonsekvenser, sociala och ekonomiska konsekvenser. Eventuella synpunkter på det förslag till avgränsning som redovisas nedan välkomnas under samrådsskedet.

4. Sammanfattning av översiktsplanens innehåll och huvudsakliga syfte och förhållande till andra planer och program

Översiktsplanen beskriver hur Timrå kommun vill utvecklas, i syfte att bidra till uppfyllelse av kommunens vision och den redovisar mark- och vattenanvändningen i hela kommunen. I huvudsak kommer nuvarande mark- vattenanvändning att fortsätta, men i tätortsdelar tillkommer nya utvecklingsområden för boende, näringslivsverksamhet och utveckling av infrastruktur. Områdena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen vid sjöar, kust och vattendrag innebär också ändrad markanvändning. Planen innehåller också flera riktlinjer som syftar till att undvika negativa miljökonsekvenser, bland annat med avseende på förväntade klimatförändringar.

Planen har kopplingar till Trafikverkets Nationella transportplan för perioden 2014-2025 och förslaget till Nationell transportplan för perioden 2018-2029 i frågan om några etapper av den nya järnvägen kommer att byggas under kommande planperiod. Den för kommunen viktigaste frågan är om någon eller några etapper av den nya järnvägen kommer att byggas under kommande planperiod. I Trafikverkets förslag fanns ingen etapp med. Den etapp som bedöms mest sannolik att få med efter remissbehandling är etappen mellan Birsta och Timrå.

Det finns också en viss koppling Region Västernorrlands förslag till Regional transportplan för perioden 2018-2029. Den innehåller bland annat satsningar på gång- och cykelvägar. Kommunen har pekat ut ett antal cykelvägar som är viktiga för att knyta ihop kommunens tätorter. I remissversionen finns dock ingen åtgärd med. Däremot finns förslag på trafiksäkerhetsåtgärder i centrala Söråker längs väg 684. Kommunen anser också att det är angeläget att trafiksäkerheten och standarden förbättras på vägen genom Söråker och mot Åstön, inte minst mot bakgrund av de nya utvecklingsområden för bostäder och landsbygdsutveckling som översiktsplanen innehåller.

Den under 2009 antagna fördjupade översiktsplanen för Söråker- Torsboda logistikcenter ska ingå i den nya översiktsplanen och behandlas inte vidare i denna plan. Motsvarande gäller för det under 2010 antagna tematiska tillägget för vindkraft.

Översiktsplanen beaktar planeringsansvaret som följer av lagstiftningen om statliga havsplaner. Kommunen har inga särskilda anspråk inom territorialhavet.

Kommunens vision och strategin för denna översiktsplan ligger i linje med den regionala utvecklingsstrategin, RUS. Båda har hållbarhetstankarna som grund. Den regionala strategin syftar till att åstadkomma positiv befolkningstillväxt, ökad tillgänglighet och stärkt innovationsförmåga. Målet om att öka befolkningen i kommunen, bygga ut kollektivtrafik till nya bostadsområden samt ta fram nya områden där företag kan etablera sig ligger i linje med RUS övergripande strategimål.

Timrå kommunkoncern har som övergripande mål att skapa en god livsmiljö för nuvarande och framtida invånare i kommunen. För att fortsätta utvecklas mot det målet krävs engagemang lokalt, nationellt och globalt, inte minst inom energi- och klimatområdet. För detta arbete har Timrå kommunkoncerns miljöplan tagits fram för perioden 2014-2020. Med fokus på de nationella miljömålen begränsad klimatpåverkan, frisk luft och god bebyggd miljö har Timrå kommun från sin livsmiljövision valt tre områden att fokusera det fortsatta miljöarbetet på energieffektiv verksamhet, klimatsmart verksamhet och attraktiv och tillgänglig naturmiljö. Planen innehåller 11 mål och det är ett som berör översiktsplaneringen: 2014-2020 ska kommunen bibehålla att skolor och förskolor har kortare än 300 meters gångavstånd till naturmiljö.

5. Behovsbedömning

Förklaring av begreppen

För att avgöra om betydande miljöpåverkan uppstår görs först en behovs- och miljöbedömning. Alla åtgärder som föreslås ska först behovsbedömas. Det innebär att de åtgärder som inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan redovisas och motiven varför så inte är fallet beskrivs. Det innebär att MKB:n kan avgränsas så att den inte blir onödigt omfattande. I MKB:n ska den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivas och bedömas.

Syftet med en MKB, är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter av en planerad markanvändning och dess inverkan på miljö, hälsa och hushållning av naturresurser. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av effekter på människors hälsa och miljön.

En miljöbedömning innebär bland annat att varje översiktsplan ska åtföljas av en MKB, som beskriver vilka konsekvenser de åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan får.

Denna konsekvensbeskrivning är, liksom översiktsplanen, ett beslutsunderlag och ska stödja planeringsprocessen. Miljöbedömning är även en process genom vilken de positiva och negativa konsekvenserna belyses vilket successivt leder till en tydligare MKB.

Ambitionen med konsekvensbeskrivningen är att översiktligt beskriva de konsekvenser som planens förslag till mark- och vattenanvändning kan förväntas ge upphov till. De konsekvenser som främst behandlas är de som befaras kunna leda till betydande miljöpåverkan, påverkan på riksintressen eller det som bedöms kunna ge betydande social eller ekonomisk påverkan. Därav följer att fokus i MKB:n kommer att ligga på att beskriva konsekvenserna i de områden där förändrad användning av mark och vatten föreslås.

MKB:n ska därefter vara vägledande för fortsatt planering i fördjupade översiktsplaner och detaljplaner. Genom att belysa detta kan kommunen minimera eller eliminera de negativa konsekvenserna som kan uppstå om olika åtgärder i planförslaget ska genomföras. Miljökonsekvensbeskrivningen bidrar också till att öka miljömedvetenheten.

Förslag på generella avgränsningar i behovsbedömningen

Geografiskt föreslås en avgränsning som innebär att någon MKB inte upprättas **där mark- och vattenanvändningen är oförändrad.**

På lång sikt kan en fortsatt **nedläggning av jordbruk** medföra att jordbruksmark växer igen eller beskogas vilket kan påverka landskapsbild och biologisk mångfald negativt. Översiktsplanen är dock inget styrinstrument som kan påverka en sådan utveckling.

När den nya översiktsplanen är antagen ska den **fördjupade översiktsplanen** för Söråker-Torsboda logistikcenter antagen 2009 och det **tematiska tillägget för vindkraft** ha fortsatt giltighet. De miljökonsekvensbeskrivningar som upprättade för dessa fördjupningar gäller.

En ytterligare avgränsning kan göras genom att bedöma om det för **vissa utvecklingsområden** kan antas att den mark- och vattenanvändning och de riktlinjer som föreslås i planen inte medför någon betydande miljöpåverkan.

För **nya bostäder i utpräglade fritidshusområden** som saknar kommunalt vatten och finns risken att förtätning av sådana områden i kombination med omvandling av fritidshus till åretruntboende medför ökade risker att enskilda avloppslösningar förorsakar föroreningar i närliggande recipienter och dricksvattenbrunnar. Det kan även finnas risk för saltvatteninträngning i befintliga brunnar när borrning för nya vattenbrunnar eller bergvärme sker. Eftersom kommunens förslag på riktlinjer ställer krav på långsiktigt hållbara lösningar för ett helt område kan denna risk begränsas. Varje enskild avloppslösningens lämplighet prövas enligt miljöbalkens krav när den ska anläggas. Därigenom säkerställs ytterligare att risker för föroreningar minimeras. Om olägenheter för miljö eller hälsan uppkommer över tid har alltid miljö- och byggnadsnämnden rätt att ingripa. Någon risk att förtätning allvarligt ska påverka det generella strandskyddet finns inte. Dispens för byggande av nya hus ska inte ges om inte särskilda skäl finns enligt Miljöbalken 7. kap 18§ b och c. Sammantaget bedöms därför förtätning i befintliga större fritidshusområden inte medföra någon betydande miljöpåverkan om planförslagets riktlinjer antas.

I **befintliga tätortsområden** för främst boende, service, handel och industri kan förtätning av bebyggelsen komma att ske. Förtätning kan ske enligt gällande detaljplaner eller genom ändring av eller upprättande av nya detaljplaner. I översiktsplanen kan inte anges hur omfattande denna förtätning blir. Någon bedömning om vilken miljöpåverkan som kan bli följden kan därför inte göras. Generellt sett kan förtätning av boende innebära positiva effekter om lokalisering sker i lägen intill service och kollektivtrafik. Negativa konsekvenser kan uppstå på grund av ökat buller och ökad trafik, men med den relativt glesa bebyggelsestruktur som finns i många av

tätortsområdena i kommunen bedöms förtätning inte medföra någon betydande miljöpåverkan. Konsekvenser får belysas inom ramen för detaljplaner och eventuella tillståndsprövningar för nya verksamheter i befintliga industriområden.

Ansökan om att få öppna nya eller utöka befintliga **materialtäkter** är tillståndspliktigt. I samband med detta upprättas en MKB där frågan om betydande miljöpåverkan prövas. Om en täkt omfattar mer än 25 hektar eller producerar mer än 25 000 ton per kalenderår innebär verksamheten alltid betydande miljöpåverkan. Kommunen har i riktlinjerna redovisat var nya täkter inte får öppnas; i tätortsnära lägen, inom riksintresseområden för kulturmiljö, friluftsliv och naturvård, vid sjöar, i närheten av bebyggelse på landsbygden och i närheten av värdefulla grundvattentäkter. Härigenom säkerställs så långt som möjligt att någon betydande miljöpåverkan inte kommer att uppstå.

SGU:s kartering av områden med hög bergkvalitet redovisas i planförslaget och kommunen har tagit tydlig ställning att inga täkter får öppnas i området vid Lastlavaberget och Bogrundets plantskola p.g.a. närheten till golfbanan och planerade bostadsområden. Områden med bra bergkvalitet sträcker sig i ett band från Indalsälven och in i Härnösands kommun, främst söder om E4. Närheten till E4 innebär en fördel i transporthänseende. Kommunen bedömer inte att det är lämpligt att tydligt peka ut var nya täkter får öppnas. Det kan begränsa viktiga idag okända behov, men om det finns behov av bergmaterial med hög kvalitet bör täkter inom området söder om E4 vara intressant. Man kan inte heller utesluta att områden med tillräckligt bra kvalitet kan återfinnas på andra platser som ligger transportmässigt bra till och som inte påverkar boende- och rekreationsmiljöer negativt. Det är vid varje enskild tillståndsansökan som den slutliga prövningen får ske beträffande lämplig lokalisering.

Det är angeläget att kvarvarande **deponier och förorenade områden** utreds och vid behov efterbehandlas så att inte spridning av farliga ämnen kan förorsaka skador på människors hälsa och miljön.

Förslag på användning av och riktlinjer för **vattenområden** och planens påverkan på vattenstatus redovisas i kapitel 10. Förslagen i översiktsplanen bedöms inte påverka statusen negativt. Sammantaget innebär det att förslagen vattenanvändning inte bedöms medföra någon betydande miljöpåverkan. För tillståndspliktiga verksamheter i vatten gäller att en MKB ska upprättas.

Byggnad av gator, gång- och cykelvägar och övrig infrastruktur planeras i samband med detaljplanering och där ska olika lokaliseringalternativ prövas. Alternativ som kan påverka värdefulla natur-, kulturmiljö- och friluftsintrussen ska så långt som möjligt undvikas. Utgångspunkten är att ingen betydande miljöpåverkan bedöms uppstå genom sådana åtgärder. Prioriteringen av utbyggnad av nya bostads- och näringslivsområden styrs främst av efterfrågan på nya bostäder och företagsetableringar.

Behov av miljöbedömningar

Kommunen bedömer att följande ska miljöbedömas; ändrad markanvändning inom riksintresseområden, negativ påverkan på miljömål och eventuell påverkan på miljö kvalitetsnormer

Därutöver görs en bedömning för varje utvecklingsområde enligt kapitel 6 och 7 där risker för hälsa, säkerhet och miljö föreligger och om riskerna är av sådan art att en miljöbedömning krävs, alternativt att villkor för fortsatt planering redovisas.

Utvecklingsområden för boende

Nya boendeområden som uteslutande ligger inom skogsmark och som inte innebär andra risker, bedöms inte innebära någon betydande miljöpåverkan om vägar och annan infrastruktur som

ska försörja områdena också kan förläggas inom skogsmark. Det är områdena Ubo 2 – 4, Ubo 6 - 7 och Ubo 19. Det finns inte heller några naturvårdsobjekt eller kända föroreningar inom dessa områden.

Ubo 9 Gengränd, Bergforsen. Ett mindre område som används som rekreationsyta för närboende. Området är tätortsnära med möjlighet att ansluta till kollektivtrafik, GC-vägar, kommunalt VA och fjärrvärme. Ambitionen att förtäta i befintlig bebyggelse har positiva effekter ur ett klimatperspektiv. Miljömålet *God bebyggd miljö* stärks i ett avseende men är negativt för närboende som mister en rekreationsyta, men konsekvenserna kan lindras om del av området behålls för rekreation och lek. Sammantaget bedöms det inte innebära betydande miljöpåverkan eftersom tillgången till rekreationsområden är god i Bergforsen.

Ubo 10 Elevgränd, Bergforsen. Det lilla området har tidigare varit bebyggt och ny bebyggelse påverkar inget miljömål negativt.

Ubo 11, Forsmon, Bergforsen. Nya bostäder kan medföra en konflikt med miljömålet *God bebyggd miljö* för närboende. Här står behovet av tätortsnära natur och rekreation emot behovet av nya bostäder som medför minsta möjliga negativa klimatpåverkan. Ambitionen att förtäta i befintlig bebyggelse har positiva effekter ur ett klimatperspektiv. Samtidigt bör tätortsnära natur och möjligheter till rekreation värnas. Tillgången till alternativa rekreationsområden är god. Lokaliseringen är tätortsnära med möjlighet att ansluta till kollektivtrafik, GC-vägar och kommunalt VA. Ingen miljöbedömning görs eftersom de positiva effekterna för *God bebyggd miljö* överväger.

I samband med detaljplanering bör ras- och skredrisker bedömas och utredas. Resultatet av en utredning får visa om området ska begränsas i storlek. Mot den bakgrunden finns ingen risk för betydande miljöpåverkan.

Ubo 12 i Söråker är ett splittrat område med gles bebyggelse och med inslag av skogs- och jordbruksmark. Nya bostäder innebär en förtätning av bebyggelsen. Området ligger nära Söråkers centrum. En exploatering bedöms inte påverka några miljömål negativt men förstärka målen om *God bebyggd miljö* och *Begränsad klimatpåverkan*. Således ingen betydande miljöpåverkan.

Ubo 13 Gasabäck, Söråker består av jordbruksmark och ingår i länsstyrelsen bevarandeplan för odlingslandskapet. Det ligger i nära anslutning till Fågelsångens naturreservat och riksintresset för naturvård, Söråkerslandet. Vegetationen inom reservatet är artrik och där har förekomst av den sällsynta nmenosynefjärilen noterats. Risker för påverkan och konsekvenserna av en exploatering måste bedömas i MKB:n. De miljömål som riskerar att påverkas negativt är *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*. En prövning enligt Artskyddsförordningen kan bli aktuell.

Ubo 14 vid Söråkers herrgård. Området ligger nära centrum och är också lämplig för till exempel förskolor. Idag omfattas området av en detaljplan som inte tillåter bostäder eller skolor. En ny detaljplan krävs. I gällande plan är den norra delen inte tillåten att bebygga. Den består av äng och alskog med mycket höga naturvärden.

I den nya planen ska påverkan på det värdefulla naturområdet undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Eftersom området omfattas av detaljplan som inte tillåter bebyggelse inom naturområdet får miljöbedömningen hanteras i planarbetet. Det har funnits trädgårdsodlingen. Området har nyligen undersökts med avseende på föroreningar från tidigare trädgårdsodling.

Ubo 15 Sjösvedjan, Sörberge är ett område som består av åkermark. Ligger nära befintlig tätortsbebyggelse. Området stärker miljömålet en *God bebyggd miljö*. En exploatering bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan.

Ubo 16, Vivstavarv, Timrå. Område för att komplettera tätortsbebyggelse, dels genom komplettering av nya bostadshus där tidigare hus rivits eller brunnit ner, dels genom ianspråktagande av delar av jordbruksmarken för nya bostäder. Hela området ligger inom riksintresset för kulturmiljö Vivstavarv. En ny detaljplan krävs för att ny bebyggelse ska få uppföras. En exploatering stärker miljömålen *God bebyggd miljö* och *Begränsad klimatpåverkan*. Området miljöbedöms med avseende på om påtaglig skada på riksintresset uppstår.

Ubo 17 i centrala Timrå omfattas av detaljplan och i planen är områdesanvändningen parkmark. Nya bostäder inom området kräver en ny detaljplan och då får bostäder inte utformas och lokaliseras så att trafikbuller från intilliggande vägar medför att gällande riktvärden för buller överskrids. Miljöbedömning görs vid i samband med ny detaljplan.

Ubo 18 i centrala Vivsta. Ett mindre område vid Köpmangatan. En del av område är planlagt för uppförande av flerbostadshus, vilket nu pågår. Det är angeläget att förtäta bebyggelsen i centrum. En miljöbedömning gjordes inom ramen för detaljplanen. Om ytterligare förtätning ska ske kan en ny miljöbedömning bli aktuell bland annat avseende bullerpåverkan från E4.

Sammanfattning av behovsbedömning av utvecklingsområden för boende

Behovsbedömningen visar att en exploatering av bebyggelse i områdena **Ubo 13, Gasabäck och Ubo 16, Vivstavarv** kan medföra betydande miljöpåverkan och ska därför miljöbedömas.

Vissa områden kan komma i mindre konflikt med befintliga rekreationsintressen, men med beaktande av kommunens riktlinjer att det ska finnas närnaturområden intill bostäder kan detta beaktas i fortsatt planering. För områden som riskerar påverkas av järnvägstrafik får den frågan miljöbedömas om och när exploatering aktualiseras.

Utvecklingsområden för näringsliv

Översiktsplanen redovisar sju nya områden. Idag är alla områden skogsbevuxna.

Unä 2 Midlanda, Säggrundet. Området ligger inom riksintresse för naturvård vilket innebär att eventuell påverkan på riksintresset ska miljöbedömas. Riskerna för översvämning och eventuella åtgärder för förhindra detta ska bedömas. Det finns även föroreningar inom området. Se vidare MKB.

Två mindre områden i Forsmon, Unä 4 och Unä 5, bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan. Områdena ligger mellan Ådalsbanan och befintliga industrier. För att inte påverka bostadsbebyggelsen i Viktjärn får verksamheter som orsakar buller över gällande riktvärden för buller vid bostadsbebyggelsen inte tillåtas. Samråd sker med Trafikverket vid nya lokaliseringsprövningar beträffande säkerhetsavstånd.

Det finns inga naturvårdsobjekt, biotopskyddsområden eller kända föroreningar i områdena Unä 6 – 9.

Sammanfattning av behovsbedömning för utvecklingsområden för näringsliv

Behovsbedömningen visar att området Unä 2 ska miljöbedömas och redovisas i MKB.

I samband med planering av övriga områden bör naturvärdesbedömningar göras även om inga kända höga naturvärden finns.

Områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)

Generellt sett har utpekandet av de föreslagna områdena föregåtts av en översiktlig inventering av djur- och växtlivet inom resp. område. Om de föreslagna LIS-områdena kommer att kvarstå som sådana när översiktsplanen är antagen kommer en fördjupad inventering av djur- och växtlivet att ske om och när det blir aktuellt att exploatera områdena. Ett utpekande som LIS-område innebär inte generellt att dispens från strandskyddet ges. Det är ytterligare ett skäl som kan prövas vid dispensansökan. I samband med dispensansökan och efter genomförd inventering kan områdenas storlek ändras om t.ex. höga naturvärden identifieras. Därmed säkerställs att ianspråktagandet inte medför betydande miljöpåverkan på djur- och växtlivet.

Översiktsplanen innehåller förslag på LIS-områden enligt tabellen nedan.

Kartbe-teckning	Vatten-område	Områdesnamn	Föreslagen markanvändning
Ula 1	Sjö	Stor-Laxsjön norr	Besöksnäring, fiskecamp, rekreation
Ula 2	Sjö	Bredsjön	Bostäder
Ula 3	Sjö	Röjesjön	Bostäder
Ula 4	Sjö	Bölesjön	Bostäder
Ula 5	Sjö	Stor-Bandsjön	Bostäder
Ula 6	Sjö	Lill-Bandsjön	Bostäder
Ula 9	Älv	Sandarna	Fiskecamp, besöksnäring, rekreation
Ula 11	Hav	Bådasundet	Bostäder
Ula 12	Hav	Norra Ödsviken	Bostäder
Ula 13	Havsvik	Inre och Yttre Tynderösundet	Bostäder och besöksnäring
Ula 14	Havsvik	Åstöns naturreservat	Småbåtshamn med serviceanläggningar
Ula 15	Hav	Före detta Åkerölägret	Besöksnäring
Ula 16	Sjö	Stor-Skälsjön	Besöksnäring, fiskecamp, rekreation

Insjöar, Ula 1-6 och Ula 16.

Områdena utgörs av kortare strandavsnitt vid sjöarna som bedömts lämpliga för småhus-bebyggelse eller besöksnäring. Områdena för boende ligger intill strandavsnitt som tidigare bebyggts med fritidshus. Runt respektive sjö kommer det efter eventuell exploatering att finnas god tillgång till orörda stränder.

Utgångspunkten har också varit att exploatering av områden vid redan bebyggda sjöar generellt sett gör mindre skada än att bebygga vid helt opåverkade sjöar. Dock ska en fördjupad inventering göras när exploatering av något område aktualiseras. Skulle höga naturvärden återfinnas kan en omprövning av ställningstagandet göras. Det kan också innebära att gränser för LIS-områdena omprövas.

Föroreningar från avlopp riskerar att förorena sjöarna och kan påverka målet *Levande sjöar och vattendrag*. Risken för att sjöarna ska förorenas från avlopp är mycket liten i och med att de finns riktlinjer som finns i översiktsplanen. Härigenom påverkas inte miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomster. Eftersom sjöarna redan är påverkade av byggnader, vägar, ledningar med mera bedöms tillkommande påverkan på fauna och flora bli begränsad.

Transporter och resor till och från de föreslagna områdena måste ske med bil eftersom det inte är realistiskt att områdena ska kunna försörjas med kollektivtrafik vilket är negativt för målet om *Begränsad klimatpåverkan*.

Boendemiljöerna vid de sjöstränderna bedöms bli attraktiva och det kommer att finnas god tillgång till naturliga rekreationsområden vilket stärker målet *God bebyggd miljö*. Nackdelen är att

handel och servicefunktioner i regel inte finns. Många av områdena kommer förmodligen främst att bli aktuella för fritidsboende och då begränsas denna nackdel.

Områdena Ula 1 Stor-Laxsjön, Ula 2 Bredsjön, Ula 3 Röjesjön och Ula 16 kan eventuellt beröras av riksintresset för rennärning. Inom områdena kan det också finnas kulturhistoriska lämningar. Om exploatering blir aktuellt ska miljöbedömning göras med avseende på påverkan på riksintresset. Miljöbedömningar kan göras i samband med ansökningar om förhandsbesked om detaljplan inte behövs.

Övriga LIS-områden vid insjöar bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan. Om värdefulla kulturlämningar skulle återfinnas inom något område ska detta beaktas. Detaljplanläggning eller bygglovsprövning sker med hänsyn till ovanstående. Sammantaget bedöms inte de LIS-områdena vid insjöar medföra betydande miljöpåverkan.

Områden vid vattendrag och vid havet.

Ula 9 Sandarna vid Indalsälven. För området gäller samma krav för avloppslösningar som för insjöar enligt ovan. Eventuellt kan buller från flygplatsen vara störande men eftersom inget permanentboende tillåts utgör det inget hinder för lokalisering. Området behöver inte miljöbedömas. Detaljplanläggning eller bygglovsprövning sker med hänsyn till ovanstående.

Ula 11 Bådasundet.

Ett havsnära område med inriktning mot fritidshusboende. Det attraktiva läget stärker underlaget för kommersiell service inom Tynderö församling. Inom området finns redan fritidshus och en exploatering innebär en förtätning och utbyggnad österut i området. Tillgången till orörda strandområden är god i närheten varför det föreslagna avsteget från strandskyddet inte äventyrar strandskyddets syften. Området ligger inom riksintresset för kulturmiljö, Våle-Skilsåker och ska därför miljöbedömas.

Ula 12, Ödsviken

Ett havsnära område med inriktning mot boende. Tillgången till orörda strandområden är god i närheten varför det föreslagna avsteget från strandskyddet inte äventyrar strandskyddets syften. Det allemansrättsliga tillträdet till stranden ska säkras närmast strandlinjen och vid sandstranden vid planläggning och exploatering. Genom att ställa krav på långsiktigt hållbara avloppslösningar enligt riktlinjerna påverkas inte miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* negativt.

En exploatering bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan.

Området ska detaljplaneras innan exploatering och bygglov beviljas. I detaljplanen ska beaktas kraven på hög arkitektonisk kvalitet enligt miljömålet för god bebyggd miljö. VA-utredning ska visa att långsiktigt hållbara avloppslösningar kan uppnås. Detaljplanläggning och bygglovsprövning sker med hänsyn till ovanstående. Någon särskild MKB bedöms inte behövas vid detaljplanering.

Ula 13, Inre och Yttre Tynderösundet.

Ett större område som omfattar ca 4,5 km strand. Landsbygdsutvecklingen kan stärkas genom åtgärder som utvecklar besöksnäringen, främst i området kring bron över till Åstön men även genom tillkomst av bostäder. Inga riksintressen eller skyddade områden berörs. VA-utredning ska visa att långsiktigt hållbara avloppslösningar kan uppnås och därmed påverkas inte miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* negativt.

I detaljplaner ska kraven på hög arkitektonisk kvalitet beaktas enligt miljömålet för god bebyggd miljö. Det allemansrättsliga tillträdet till stranden ska säkras närmast strandlinjen vid planläggning och exploatering.

Exploateringar bedöms inte innebära betydande miljöpåverkan.

Ula 14, Åstöns naturreservat

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv och utgör också naturreservat. Gällande föreskrifter för naturreservatet är under omprövning i syfte att medge viss bebyggelse inom tre områden. Åtgärderna syftar till att stärka besöksnäringen. Ny bebyggelse och en hamn för fritidsbåtar prövas gentemot föreskrifterna vilket är en garant för att miljöpåverkan inte blir betydande. Det måste finnas möjligheter att tömma avlopp från fritidsbåtar vid anläggningen. Strandskyddet är utökat till 200 meter. Strandskyddets syften motverkas inte i någon stor utsträckning eftersom området är litet och tillgången till orörda stränder är god i området.

Även avloppslösningar måste dimensioneras för att klara belastningen från de anläggningar som blir aktuella. Miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* bedöms därför inte påverkas negativt.

En MKB ska upprättas vid eventuell planläggning.

Ula 15, före detta Åkerölägret

Området gränsar mot Åstöns naturreservat. Inom den tidigare militärföreläggningen kan bebyggelsen kompletteras med fritidshus och olika serviceanläggningar för besöksnäring. Det kan finnas risk för att oexploderad ammunition och andra rester från verksamheten på skjutfältet finns kvar i marken. Inom militärföreläggningen finns ett reningsverk med tillräcklig kapacitet för ytterligare bebyggelse. Det säkerställer att avloppsföroreningar inte når havet. I samband med detaljplanering ska byggnader och anläggningar lokaliseras så att påverkan på värdefulla naturmiljöer begränsas. Strandskyddets syften motverkas inte i någon stor utsträckning eftersom området är litet och tillgången till orörda stränder är god i området. Även här är strandskyddet utökat till 200 meter. Kommunens uppfattning är att en exploatering av det föreslagna området inte medför någon betydande miljöpåverkan. Risken för att odetonerad ammunition och markföroreningar från militärens verksamhet finns kvar i marken måste utredas innan planläggningstillstånd ges.

Sammanfattning av behovsbedömning för landsbygdutvecklingsområden i strandnära lägen (LIS-områden)

Behovsbedömningen visar att miljökonsekvenserna för Ula 1, 2, 3, 11 och 14 ska beskrivas.

När områden identifierats har avsaknaden av höga naturvärden varit avgörande, med undantag för Ula 14 inom Åstöns naturreservat. Den översiktliga naturinventering som föregått utpekandet av övriga LIS-områden vid sjöarna har indikerat att några höga naturvärden inte finns.

Generellt sett innebär en framtida exploatering av LIS-områden att syftena med strandskyddet påverkas. Kommunen gör bedömningen att påverkan är liten eftersom höga naturvärden saknas enligt genomförd inventering och att tillgången till oexploaterade stränder är god. Den slutliga prövningen får ske i samband med dispensansökan enligt bestämmelserna i Miljöbalken.

6. Miljöbedömning med konsekvensbeskrivning

Utvecklingsområden för boende

Genom den avgränsning och behovsbedömning som redovisats ovan kan MKB:n begränsas vad avser lokala konsekvenser. Det innebär att MKB:n för utvecklingsområden för boende i tätort begränsas till två områden; Ubo 13, Gasabäck och Ubo 16, Vivstavarv.

Ubo 13 Gasabäck, Söråker: De miljömål som riskerar att påverkas negativt är *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Området består av jordbruksmark och ingår i länsstyrelsens bevarandeplan för odlingslandskapet. Det är ofrånkomligt att åkermarken inte längre kan brukas. Det ligger i nära anslutning till Fågelsångens naturreservat och riksintresset för naturvård, Söråkerslandet. Vegetationen inom reservatet är artrik och där förekommer också den sällsynta nmenosynefjärilen. Stor vikt läggs på att värdena i det intilliggande naturreservatet Fågelsången inte påverkas. För att säkerställa långsiktigt hållbara avloppslösningar måste området anslutas till det kommunala VA-nätet. Innan detaljplanering påbörjas ska en bedömning göras om området måste begränsas med hänsyn naturvårdsintresset och närheten till reservatet. Även prövning för hotade arter enligt Artskyddsförordningen kan bli aktuell.

Ubo 16 Vivstavary, Timrå: Område ligger helt inom riksintresse för kulturmiljö Vivstavary. Det är angeläget att området kan kompletteras tätortsbebyggelse, dels genom komplettering av nya bostadshus där tidigare hus rivits eller brunnit ner, dels genom ianspråktagande av delar av åkermarken för nya bostäder. Det är ofrånkomligt att delar åkermarken inte längre kan brukas. Hela området ligger inom riksintresset för kulturmiljö Vivstavary. Området omfattas också av en detaljplan som måste ändras för att ny bebyggelse ska få uppföras. En exploatering stärker miljömålen *God bebyggd miljö* och *Begränsad klimatpåverkan*.

För att minska påverkan på riksintresset ska nya bostadshus uppföras i liknande stil som befintliga med bibehållande av den linjära struktur som befintlig bebyggelse har. Detaljplanen ska inledas med ett programskede där förutsättningar för fortsatt planering klargörs utifrån påverkan på riksintresset.

Utvecklingsområden för näringsliv

MKB för nya näringslivsområden begränsas till Unä 2 enligt behovsbedömningen.

Unä 2, Midlanda, Säggrundet: Området ligger inom riksintresse för naturvård. Det gränsar också mot riksintresset för friluftsliv. Flygplatsen ligger också inom riksintresset. Kommunen bedömer inte att de geologiska värdena i form av deltabildningen inte skadas påtagligt. De botaniska värdena bedöms inte heller skadas påtagligt, men innan detaljplanering påbörjas ska en naturvärdesinventering göras för att verifiera detta. En exploatering inkräktar också på strandskyddat område varför strandskyddet måste upphävas i detaljplaner.

Området saknar kommunalt avlopp och det är ett krav att området ansluts till det kommunala nätet i samband med exploatering. Riskerna för översvämning och eventuella åtgärder för förhindra detta ska beskrivas i samband med detaljplanering. Vattenområdena inom området kan behöva fyllas igen och eventuell utfyllnad av dessa kan kräva tillstånd eller anmälan för vattenverksamhet enligt bestämmelserna i miljöbalken.

Krav att miljökonsekvensbeskrivning upprättas vid detaljplanering.

Landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen

Behovsbedömningen visar att miljökonsekvenserna för Ula 1, 2, 3, 11, 14 och 16 ska beskrivas.

Ula 1 – Ula 3, Stor-Laxsjön, Bredsjön och Röjesjön samt Ula 16, Storskälsjön

Beroende på var inom områdena som exploatering planeras kan det påverka riksintresset för rennäringsen. För att säkerställa att riksintresset tillgodoses ska tidiga samråd ske med berörda sameby beträffande var det är möjligt att tillåta exploatering. Inom områdena kan också finnas förhistoriska boplatser och andra kulturhistoriska lämningar. I ett tidigt skede ska tidigt samråd ske med länsstyrelsen om behov av arkeologiska utredningar eller förundersökningar och var det är lämpligt att tillåta bebyggelse. Härigenom undviks betydande miljöpåverkan.

Ula 11 Bådasundet:

Området ligger helt inom riksintresset för kulturmiljö. Motivet för riksintresset är att det finns gravrösen från brons- och järnåldern. Enligt RAÄ:s Fornsök finns det gravröse som ligger närmast havet på nivån 20 meter över havet. Den högsta nivån för LIS-området ligger på ca 10 meter över havet vilket innebär att gravröset ligger utanför detta. Några gravrösen kan därför inte förväntas finnas inom området, varför riksintresset inte bedöms skadas påtagligt under förutsättningar att bostäder som uppförs har en sådan höjd att utsikten från gravrösen störs av byggnader vid strandzonen.

Miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* påverkas inte negativt om riktlinjerna för enskilda avlopp enligt kapitel 7 tillämpas.

För att stärka miljömålet *God bebyggd miljö* ska byggnader ges hög arkitektonisk kvalitet, inspirerad av platsens förutsättningar i och med områdets exponering vid havet.

Vid exploatering ska säkerställas att allemansrättslig tillgänglighet till strandzonen finns kvar.

Området ska detaljplaneras innan exploatering och bygglov beviljas. I detaljplanen ska beaktas kraven på hög arkitektonisk kvalitet enligt miljömålet för god bebyggd miljö. VA-utredning ska visa att långsiktigt hållbara avloppslösningar kan uppnås. Någon särskild MKB bedöms inte behövas vid i samband med detaljplanering.

Ula 14, Söråkersviken och två områden inom Åstöns naturreservat:

Området ligger inom riksintresse för friluftsliv och utgör också naturreservat. Gällande föreskrifter för naturreservatet är under omprövning i syfte att medge viss bebyggelse och andra åtgärder vid tre av de viktigaste besöksmålen. Det är dels området vid Åkerövikens där en hamn för tillfälliga besökare och tillhörande serviceanläggningar har föreslagits, dels kompletteringar vid det så kallade Lotstornet och dels kompletterande bebyggelse i Skeppshamnsområdet. Åtgärderna syftar till att stärka besöksnäringen. De åtgärder som kan bli aktuella är till exempel bryggor, toaletter, parkeringsplatser, sommarservering och färskvattenpåfyllning. Ny bebyggelse och en hamn för fritidsbåtar prövas gentemot föreskrifterna vilket är en garant för att miljöpåverkan inte blir betydande.

Dispens från strandskyddet krävs. Strandskyddets syften motverkas inte i någon stor utsträckning eftersom området är litet och tillgången till orörda stränder är god i området.

Avloppsföroreningar från båtar och byggnader riskerar att förorena havet. Genom de riktlinjer som föreslås enligt kap 7 i samrådshandlingen säkerställs att alla byggnader där avlopp behövs ska förses med långsiktigt hållbara avloppslösningar. Det måste finnas möjligheter att tömma avlopp från fritidsbåtar vid anläggningen. Då påverkas inte miljömålet *Hav i balans samt levande kust och skärgård* negativt.

Sammanfattningsvis bedöms inte föreslagna åtgärder innebära någon betydande miljöpåverkan. Reservatet har ett starkare skydd än riksintresset och en förutsättning för att åtgärder ska kunna genomföras är att det sker i enlighet med föreskrifterna för reservatet.

Nollalternativets konsekvenser för miljön

I nollalternativet tas få nya markområden i anspråk för boende och näringslivsutveckling. Vissa områden kan planeras med stöd av gällande fördjupade översiktsplaner. En del av de konsekvenser som uppstår om planalternativet genomförs. Några landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen kommer inte heller att finnas. De konsekvenser som beskrivs för planalternativet uteblir.

Preliminär bedömning av konsekvenser av ny och bibehållen järnväg genom Timrå kommun

ÖP-alternativet med ny järnväg utbyggd till 2035

Bakgrund

Trafikverket beslutade 2014-02-24 om val av lokaliseringalternativ för ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand, grundad på den järnvägsutredning som slutfördes 2013. Den beslutade järnvägskorridoren är inom delar av kommunen väldigt bred, upp till ca 700 meter. Korridoren utgör riksintresse vilket innebär att någon bebyggelse eller annan infrastruktur inte får lokaliseras inom korridoren.

Trafikverket, länsstyrelsen, regionen och de tre berörda kommunerna har under tiden 2015-2017 genomfört ett arbete med syfte att ta fram underlag för att precisera korridoren i kritiska avsnitt inom kommunernas tätortsområden. Om korridorbredden kan minskas öppnar det för nya möjligheter att föreslå annan markanvändning. För Timrå kommun är passagen vid SCA Östrand och passagen genom Stordalen de avsnitt som är mest kritiska. En överenskommelse har träffats mellan Trafikverket, Timrå kommun och SCA om en lokalisering av järnvägen som inte förhindrar en fortsatt expansion för SCA:s verksamhet. Beträffande passagen genom Stordalen har någon överenskommelse om avsmalning av korridoren inte nåtts. Det betyder att det föreslagna utvecklingsområdet för näringsliv i Södra Stordalen utgår ur översiktsplanen.

I Trafikverkets förslag till ny nationell transportplan för planperioden 2018-2029 finns ingen etapp prioriterad för utbyggnad. Den etapp som prioriteras högst av Trafikverket är etappen mellan Birsta och Timrå station. Där ingår passagen förbi SCA:s industriområde i Östrand. Regeringen ska fastställa den nationella transportplanen under våren 2018 och då avgörs det om etappen kommer att prioriteras. När beslut om finansiering finns är det Trafikverket som ansvarar för att ta fram järnvägsplan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. Kommunen kan därför endast bedöma troliga konsekvenser. På markanvändningskartan redovisas beslutad korridor och den avsmalnade korridoren förbi Östrand.

Det är därför inte troligt att den nya järnvägen är helt utbyggd mellan Sundsvall och Härnösand till 2035. Däremot är det mer sannolikt att någon etapp har påbörjats och eventuellt slutförts. Stora delar av nuvarande järnväg bedöms därför komma att trafikeras i minst 10-15 år till med både person- och godståg. Men i konsekvensbedömningen nedan redovisas bedömda konsekvenser vid en helt utbyggd järnväg

Bedömda konsekvenser med ny järnväg genom kommunen

Den nya sträckningen påverkar miljömålet *God bebyggd miljö* eftersom bostadshus kommer att bli inlösta främst på delen från kommungränsen mot Sundsvall och till Norrberge-Stordalen. Orsaken är främst att bullernivåerna blir för höga, men ca 15-20 bostadshus kommer i direkt konflikt med den nya järnvägen på sträckan från Märlobäcken till Timrå station där korridoren har preciserats. På sträckan från Timrå station till passagen över Indalsälven vid Fjäl/Stavreviken kommer också hus att behöva lösas in. Men eftersom den exakta lokaliseringen inte är bestämd på denna sträcka går det inte att bedöma hur många bostadshus som blir berörda. På sträckan från Fjäl och vidare mot Härnösand kan eventuellt ett fåtal hus bli berörda

Under byggtiden blir det ökat buller och andra störningar t ex i form av ökade transporter.

Järnvägen kommer att bli något nedsänkt främst genom Sörberge vilket innebär att barriäreffekter uppstår om inte befintliga tunnlar och vägpassager ersätts. Det är negativt för boende som berörs. Det mest sannolika är att nya planskilda broar eller tunnlar byggs, men vissa passager kanske försvinner helt vilket medför omvägar.

Landskapsbilden kommer att påverkas i Märlobäckens dalgång vid E4 och vid Östrand. En järnvägsbro byggs över dalgången från foten av Birstaberget och vidare mot Östrand. Vid Östrand blir det en djup skärning i Östrandsberget. Skärningen innebär att flera bostäder måste lösas in. Även järnvägen och en järnvägsbro över Indalsälven väster om flygplatsen påverkar landskapsbilden i delat vid Hästudden, Färjholmen och Fjäl.

Skogsmark i tätortsnära områden som används för rekreation i friluftsliv påverkas där järnvägen dras fram. Det gäller till exempel området i Stordalen och Norrberge.

Kulturmiljöer som kan påverkas är bland annat de värdefulla kulturmiljöerna i Norrberge.

För en utförligare beskrivning av miljökonsekvenser hänvisas till Trafikverkets järnvägsutredning, daterad 2013-10-15. Den finns tillgänglig på Trafikverkets hemsida på denna länk: http://www.trafikverket.se/contentassets/31849f6d486a493bb70ddefdb71491e9/arkiv/ju_sun_dsvall_samradshandling_jarnvagsutredning_inkl_mkb_131030.pdf

Nollalternativet - befintlig järnväg blir kvar under planperioden fram till 2035

Nollalternativet innebär att ingen del av planerad ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand har byggts till 2035. Det mest sannolika är troligen att någon etapp byggts ut. För delen från kommungränsen till Stavreviken kommer de bostäder som ligger intill befintlig järnväg att bli mer störda av buller och vibrationer när tågtrafiken ökar. De flesta av dessa är dock redan inlösta. En gång- och cykeltunnel har byggts intill Timrå station för att minska barriäreffekterna och en bro över järnvägen har byggts för lastbilstransporterna till Östrand. Jämfört med nybyggnadsalternativen är järnvägen krokig och tillåter därför inga höga tåghastigheter vilket medför tidsförluster.

På sträckan från Stavreviken och norrut blir miljökonsekvenserna mindre om all trafik ligger kvar på befintlig järnväg, men de ekonomiska konsekvenserna blir större eftersom stora restidsförluster uppstår jämfört med nybyggnadsalternativen, vilket gör järnvägen mindre attraktiv som färdmedel.

Bedömning av konsekvenser för förslagen till åtgärder på det statliga och kommunala vägnätet

Konsekvenserna för och behov av utbyggnad av vägar och gator till de nya bostadsområdena bedöms bli marginella för flertalet områden eftersom de ligger i direkt eller nära anslutning till befintliga gator och vägar. Inom några områden krävs mer omfattande gatuutbyggnad, till exempel för Ubo 5 och Ubo 7. De vägar och gator som behöver byggas utgörs främst av vanliga villagator och gång- och cykelvägar. Konsekvenserna bedöms bli hanterbara och får behandlas i detaljplaner.

För de mer perifert belägna näringslivsområdena Unä 6, 7, 8 och 9 krävs mer vägutbyggnader. För att minska riskerna för påverkan på viktiga naturvärden ska naturvärdesinventeringar göras. Även viltets rörelser ska beaktas i fortsatt planering. Bäckar som passeras ska förses med trummor eller broar som klarar höga flöden som väntas bli följden av de klimatförändringar som förutspås. För effektiv åtkomst till området Unä 9 krävs en ny anslutning från E4. Den statliga vägen som ligger söder om Unä 7, Bandsjöområdet, behöver få en högre standard i samband med exploatering av området. Frågan om betydande miljöpåverkan inom näringslivsområdena får prövas i samband med fördjupade översiktsplaner eller detaljplaner.

Kommunen kan i dagsläget inte precisera var de nya gator och vägar som krävs för att genomföra översiktsplanen ska lokaliseras. Bedömningen är dock att någon betydande miljöpåverkan inte kommer att uppstå om det i samband med detaljplanering och fördjupningar

av översiktsplan tas hänsyn till exempelvis naturvärden och gällande miljökvalitetsnormer för vatten.

Ett genomförande av trafiksäkerhetsåtgärder i centrala Söråker enligt förslaget i den regionala transportplanen är positivt efter risken för trafikolyckor minskar. Däremot är det mer sannolikt att konsekvenserna av att inte genomföra åtgärderna medför ökade risker för trafikolyckor, vilket är en negativ hälsoaspekt. Det är en del i nollalternativet.

Kommunens slutsats är att de föreslagna infrastrukturåtgärderna som är möjliga att behovsbedöma inte kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan. Däremot är det mer sannolikt att konsekvenserna av att inte genomföra åtgärderna medför ökade risker för trafikolyckor, vilket är en negativ hälsoaspekt. Det är en del i nollalternativet.

Socialt och ekonomiskt är det viktigt att infrastrukturen anpassas till övrig samhällsutveckling. Etablering av nya bostads- och verksamhetsområden samt effekterna av ökad tågtrafik innebär att vägar måste förbättras.

7. Planförslagets påverkan på nationella miljömål samt miljökvalitetsnormer

De föreslagna utvecklingsområdena för boende i tätort och näringsliv syftar till att erbjuda *God bebyggd miljö*. Det är framför allt delmålet ”En god livsmiljö” som förbättras positivt genom förslag och riktlinjer för närrekreationsområden, utbyggnad av gång- och cykelvägar och utveckling av kollektivtrafik. Det stärker även delmålet om hållbart samhällsbyggande genom en god tillgänglighet för barn och genom att många boendeområden ligger i attraktiva strandnära lägen. Flera av områdena för näringsliv ligger dock sämre till i det sammanhanget. Det kan innebära ett ökat behov av bil för de boendes dagliga resor till arbete och utbildning.

Tre av de föreslagna boendeområdena ligger på brukad jordbruksmark vilket innebär att målet *Ett rikt odlingslandskap* försämras om exploatering sker på jordbruksmark.

Förslagen på landsbygdsutvecklingsområden för boende i strandnära lägen syftar alla till att bidra till målet om *God bebyggd miljö*. Dock är det ofrånkomligt att resor till och från dessa områden i huvudsak måste ske med bil åtminstone på del av resvägen. Motsvarande gäller för den omvandling som sker i befintliga fritidshusområden. Några risker att miljömålen *Levande sjöar och vattendrag* och *Hav i balans samt levande kust och skärgård* försämras finns knappast om kommunens riktlinjer för VA-försörjning till områden utan kommunalt vatten och avlopp tillämpas. Motsvarande gäller miljömålet *Ingen övergödning*. Tillkomsten av nya bostäder och besöksnäringar kan bidra till att kust och skärgårdsmiljöer hålls levande.

En bedömning av hur översiktsplanens förslag påverkar ekologisk status och miljökvalitetsnormer i våra vattenförekomster (enligt EG:s ramdirektiv för vatten) har gjorts i kapitel 10 och i bilaga 4. Sammanfattningsvis så görs bedömningen att översiktsplanens riktlinjer och markanvändning inte försämrar status i vattenförekomsterna.

Kommunens förslag att bilda naturreservat i Mjällåns dalgång kommer om det blir verklighet att ge en positiv effekt på miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* och *Levande skogar*.

8. Sociala och ekonomiska konsekvenser

Planalternativet

En bedömning av vilka sociala och ekonomiska konsekvenser som planförslaget kan få är viktigt utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Dessa konsekvenser bedöms på en mer översiktlig nivå.

På övergripande nivå kan planens förslag på utvecklingsområden för boende i tätort medföra positiva konsekvenser genom att kommunen kan erbjuda boendemiljöer i attraktiva lägen. Tillgång till närreklamationsområden, närhet till service och kollektivtrafik inom rimliga avstånd är viktiga i sammanhanget. Boende- eller upplåtelseformer styrs inte av översiktsplanen, men inriktningen är att flerbostadshus prioriteras i centrala lägen i tätorterna medan småhus kan ligga på något längre avstånd. Översiktsplanen är dock inte juridiskt bindande och det är naturligtvis inget som hindrar att det i samband med detaljplanering planeras för flerbostadshus i föreslagna småhusområden. Kommunen bedömer också att det finns möjligheter att förtäta befintliga tätorter med flerbostadshus om sådana behov uppstår. Därtill finns också flera antagna detaljplaner som medger byggande av flerbostadshus.

Förslagen på LIS-områden för boende och utveckling av olika besöksnäringar ligger i många fall på längre avstånd från service och kollektivtrafik. Men kommunens ambition är att tillkommande boende och besöksnäringar ska ge förutsättningar för en levande landsbygd vilket är angeläget ur ett såväl socialt som ekonomiskt perspektiv. Kommunen har också valt att föreslå områden för boende nära befintlig bebyggelse vilket ökar förutsättningarna för att byar och samhällen får bättre underlag för att behålla och utveckla service. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det inte hållbart att föreslå LIS-områden vid sjöar och vatten som saknar bebyggelse. Det kan på sikt medföra ökade kostnader för skolskjutsar, hemtjänst m.m.

Ur ett socialt och ekonomiskt hållbarhetsperspektiv är det angeläget att det finns såväl attraktiva lägen för boende i strandnära lägen som möjligheter att utveckla besöksnäring. Nya boendemöjligheter på landsbygden ger ett ökat underlag för service som annars riskerar att utarmas och en utveckling av besöksnäring kan skapa nya arbetstillfällen samtidigt som besökande konsumerar varor och tjänster. En sådan utveckling ger i sin tur förutsättningar för ett mer diversifierat näringsliv och ökad inflyttning till kommunen.

Nollalternativet

Om översiktsplanen inte antas efter utställning eller måste omarbetas i stor utsträckning innebär det en osäkerhet var nya bostads- eller näringslivsområden ska lokaliseras. Det kan i förlängningen medföra ett minskat intresse för företag att vilja lokalisera verksamheter i Timrå, eftersom processen att iordningställa lämpliga områden tar längre tid. Det är inte heller lika lätt att locka människor att bosätta sig i kommunen eftersom områden i attraktiva lägen inte kan redovisas. För kommunen som organisation innebär det minskade skatteintäkter. Om kommunen uppfattas som att den saknar långsiktiga utvecklingsmål kan det också innebära en ökad utflyttning. Om järnvägen ligger kvar i befintlig sträckning blir det inte lika attraktivt att pendla på längre avstånd vilket minskar kommunens attraktivitet som boende- och pendlingskommun.

9. Redovisning av uppgifter enligt kraven i miljöbalken 6 kap 12 §

För att ge läsaren en överblick över var uppgifter enligt lagkraven återfinns görs denna redovisning som också innehåller uppgifter som inte återfinns på annan plats i detta dokument. Redovisningen följer punkterna i lagtexten.

1. En sammanfattning av planens eller programmets innehåll, dess huvudsakliga syfte och förhållande till andra relevanta planer och program redovisas i kap. 4.

2. En beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen, programmet eller ändringen inte genomförs redovisas i beskrivningen av nollalternativets konsekvenser i kap 6.
3. En beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt redovisas i miljöbedömningen enligt kap. 6.
4. En beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med ett sådant naturområde som anges i 7 kap. miljöbalken eller ett annat område av särskild betydelse för miljön. Planen innehåller förslag på åtgärder inom Åstöns naturreservat. Endast åtgärder som är förenliga med gällande eller eventuellt nya reservatsföreskrifter kommer att tillåtas.
5. En beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planen eller programmet. Beskrivningen av positiv eller negativ påverkan på miljömål för olika åtgärder redovisas dels i beskrivningen av de olika utvecklingsområdena i kap. 5 och 6, dels i kap 7.
6. En beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma med avseende på biologisk mångfald, befolkning, människors hälsa, djurliv, växtliv, mark, vatten, luft, klimatfaktorer, materiella tillgångar, landskap, bebyggelse, forn- och kulturlämningar och annat kulturarv samt det inbördes förhållandet mellan dessa miljöaspekter. Detta beskrivs i kap. 5 och 6. I behovsbedömningen av utvecklingsområden och infrastrukturåtgärder enligt kap. 5 redovisas motiv varför vissa åtgärder inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan. Där redovisas också vad som ska beaktas i kommande planeringsskeden. För den betydande miljöpåverkan som kan uppstå p.g.a. åtgärder som andra aktörer planerar hänvisas till de miljökonsekvensbeskrivningar som kommer att upprättas av dessa.
7. En beskrivning av de åtgärder som kan planeras för att förebygga, hindra eller motverka betydande negativ miljöpåverkan redovisas i kap. 6. Kommunens preliminära miljökonsekvensbeskrivning för ny järnväg enligt kap 6 innehåller vissa förslag på vad som kan göras för att motverka och minska betydande negativ miljöpåverkan. Motsvarande görs också för de åtgärder i de utvecklingsområden som bedöms kunna medföra betydande miljöpåverkan.
8. En sammanfattande redogörelse för hur bedömningen gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes. Bedömningar om föreslagna åtgärder kan medföra betydande miljöpåverkan har inhämtats från många olika underlag: länsstyrelsens GIS-skikt, värdebeskrivningar för riksintressen, Trafikverkets järnvägsutredning för ny järnväg mellan Sundsvall och Härnösand, nu gällande översiktsplan och fördjupade översiktsplaner, genom platsbesök på vissa platser och den kunskap som olika kommunala tjänstemän besitter. Förslagen på olika LIS-områden vid insjöarna har föregåtts av en översiktlig bedömning över vilka naturvärden som finns inom resp. område. Förslagen på LIS-områden vid kusten har föregåtts av en bedömning om områdena kommer i konflikt med värdefulla kust- och havsmiljöer i Timrå kommun som finns dokumenterade i ett särskilt dokument framtaget av Stefan Grundström, före detta ekolog vid Timrå kommuns miljö- och byggkontor. Förslagen på utpekandet av utvecklingsområden för boende i tätort och näringsliv har beaktat tidigare utpekade områden i fördjupade översiktsplaner och kommunens bostadsförsörjningsprogram, antaget 2005. Förslagen på områden syftar till att skapa förutsättningar att kommunens gemensamma mål för tillväxt och livsmiljö ska kunna uppnås. En noggrann bedömning av miljöpåverkan för ny järnväg genom Timrå är svår att göra med järnvägsutredning som underlag. Det är svårt att i detalj bedöma konsekvenserna inom den breda korridoren som redovisas. Kommunen har också bedömt att det är bättre att frågan om betydande miljöpåverkan prövas i kommande planeringsskeden. I det sammanhanget har det för vissa områden redovisats vad som särskilt ska beaktas i behovsbedömningar i kommande planeringsskeden.

9. En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Förslag på uppföljning redovisas i kap. 10 nedan.

10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-9. Det inledande kapitlet är en sammanfattning av uppgifterna.

10. Uppföljning

Enligt bestämmelserna i 6 kap. Miljöbalken ska de åtgärder som planeras följas upp. Uppföljningen ska redovisa om någon betydande miljöpåverkan uppstår när åtgärder genomförs.

Eftersom många av de föreslagna åtgärderna i utvecklingsområden innebär att detaljplanering krävs innan exploatering sker, kan konsekvenser och eventuell betydande miljöpåverkan redovisas i samband med att dessa är antagna.

Andra områden som är viktiga att följa upp är följande:

- Konsekvenserna av ökad järnvägstrafik genom kommunen.
- Förändringen i biltrafik och dess påverkan på buller, luften och miljö kvalitetsnormer. Med ett ökat antal miljöbilar behöver inte miljön försämrats även om trafikarbetet ökar.
- Utvecklingen av kollektivtrafiken är viktig att följa upp. Hur förändras utbudet och hur många utnyttjar kollektivtrafiken.
- Konsekvenserna av ianspråktagande av LIS-områden.
- Tillämpning och uppföljning av kommunens riktlinjer för avloppslösningar i områden som saknar anslutning till det kommunala VA-nätet.
- Genom fortsatta mätningar av luftkvalitén i Timrå tätort tas tydliga indikationer om luftkvalitén förbättras eller försämrats fram i förhållande till gällande miljö kvalitetsnormer.
- Planens positiva eller negativa påverkan på gällande miljö kvalitetsnormer för vattenförekomster.

Kommunen föreslår att en sammantagen uppföljning av översiktsplanen görs innan utgången av mandatperioden 2019 – 2022. I samband med denna uppföljning redovisar kommunen också sin syn på behovet av aktualitetsförklaring av översiktsplanen.



TIMRÅ KOMMUN

Timrå kommun, Köpmangatan 14, 861 82 Timrå
Telefon: 060-16 31 00, e-post: timra.kommun@timra.se
www.timra.se